

Sayfa.1. Siber Zorbalık, Davranışlarımızı Değiştirerek Duygularımızı Da Değiştirebilir Miyiz?, Özel Gereksinimli Çocuğu Olduğunu Öğrenen Ailelerin Yaşayabileceği Süreçler.

Sayfa.2. Başakşehir RAM Tarafından Yapılacak İncelemelerde Gerekli Belgeler, Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik, Editörler Öneriyor, Okuma köşesi.

SİBER ZORBALIK

Siber zorbalık, internet çağıyla ortaya çıkan dijital ortamda gerçekleşen zorbalık türüdür. İnternet kullanım oranlarındaki artış ve kullanım yaşının giderek düşmesine bağlı olarak tüm dünyada siber zorba ve mağdur olma oranları da giderek artmaktadır. Geleneksel zorbalıktan farklı olarak mağdur zorbayla yüz yüze gelmez ancak psikolojik şiddete uğrar. Zorbalığa maruz kalanlarda depresyon, kaygı, özgüven problemi ve benlik algılarında düşüş görülür. Siber zorbalık farklı şekillerde gerçekleşebilir. İnternette tehdit içeren mesajlar gönderme, sosyal medyada hakaret mesajları gönderme, kişilerin fotoğraflarını izinsiz paylaşma, kötü niyetli mesaj atma, iftira atma, dedikodu yapma, dışlama siber zorbalığın yaygın görülen biçimlerindedir. Siber zorbalıktaki roller geleneksel akran zorbalığındaki rollerle benzerlik göstermektedir. Eziyet gören kişiye mağdur, eziyet veren kişiye zorba denir. Zorbalık olayına şahitlik edenlere seyirciler denir. Bazen kişi hem zorba hem mağdur olabilir. Geleneksel ve siber zorbalık arasındaki diğer bir fark da zorbanın kimliğinin bilinmemesidir. Zorba kimliğinin kolayca bulunamayacağını düşünerek daha rahat davranır. Geleneksel zorbalıkta güçsüz olanlar tercih edilirken siber zorbalıkta durum hep böyle değildir. Siber zorbalıkta belli bir yaş sınırı yoktur, çocukluktan yetişkinlik dönemine kadar herkes siber zorbalığa maruz kalabilir. Siber zorbalık gören çocuklarda anksiyete, korku duyguları gözlemlenmiş ayrıca okul notlarında düşüş olmuştur. Birçok araştırma ergenlerin siber zorbalığa maruz kaldığını ebeveynlerine söylemediğini gösteriyor. Bu noktada ebeveynler çocuklarını gözlemlemeli ve iletişim halinde olmalıdır.

Baş etme stratejileri

İnternet ve iletişim araçları bilinçli kullanılmalıdır.

Kolay şifreler seçilmemelidir.

Güvenlik programları güncel olmalıdır.

Tanımadığınız kişilerden gelen mesajları okumamak, arkadaşlık isteğini kabul etmemek, engellemek sizi her zaman daha güvenli kılar.

Siber zorbalık nasıl önlenir?

Çocuklarınızı internetin güvenli kullanıma dair bilinçlendirin ve dijital dünyadaki hareketlerini kontrol edin.

Çocuklarınızın okul ve öğretmenleriyle sürekli iletişim halinde olun.

Çocuğunuzun sosyal medya paylaşımlarını takip edin.

Ebeveynler siber zorbalık için ne yapabilir?

Bilgisayar, cep telefonları diğer teknolojik araçlar için uygun kullanma oranları belirleyin.

Çocuklarınız zorba ve mağdur olabilir. Bunun için bilinçli internet kullanımı öğretilmelidir.

İnternet kullanımında onaylamadığınız davranışları sebepleriyle beraber açıklayın.

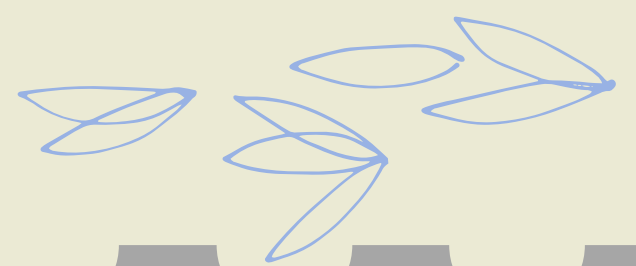
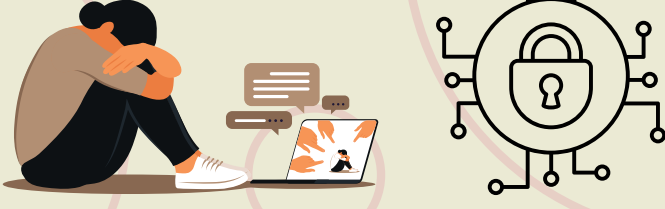
Çocuklarınızın sosyal medya şifrelerini kimseyle paylaşmaması gerektiğini açıklayın. Siber zorbalık vakalarının bir kısmı şifrelerin arkadaşlarla paylaşılmasından kaynaklanmaktadır.

Çocuklarınıza paylaştığı içeriğin kimler tarafından görülebileceği konusunda yönlendirin. Tanımadıkları kişilerle sosyal ağlarda da olsa iletişime girmemeleri gerektiğini söyleyin.

Öğretmenler siber zorbalık için ne yapmalı?

Öğrenci ve veliler bilgilendirilerek siber zorbalık hakkında farkındalık kazandırılmalıdır.

Öğretmenlerin siber zorbalıkla ilgili ortak bir anlayış geliştirmesi, mücadele ilkelerinin belirlenmesi ve bu ilkelere bağlı hareket etmeleri gerekmektedir.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLDUĞUNU ÖĞRENEN AİLELERİN YAŞAYABİLECEĞİ SÜREÇLER

Çocuğunun özel gereksinimli olduğunu öğrenen ailelerin yaşadığı psikolojik evreleri açıklamak amacıyla birçok model geliştirilmiştir. Bu modeller; evrelerin yaşanma sırası ve yönü olarak birbirlerinden farklılaşırken, yaşanan evreler olarak incelendiğinde benzerlikler göstermektedir. Modeller içerisinde anlatılan evreler ve evrelerin izlediği sıra her aileye, yaşanan duruma, yere ve bireysel özelliklere göre değişebilmektedir. Özel gereksinimli çocuğunun olduğunu öğrenen ailelerin yaşadığı evreler göz önünde bulundurulduğunda yas evreleriyle paralel olarak ilerlediği görülmektedir. Bu durum özel gereksinimli çocuğa sahip olan ailelerin yaşadıkları duyguları daha iyi anlamlandırmamız noktasında bizlere yardımcı olacaktır.

1. Evre:

➤ ŞOK: Çocuğunun özel gereksinimli olduğunu öğrenen aileler ilk olarak şok evresini yaşamaktadırlar. Bu evrede aileler ağlama, gülme, tepkisiz- donuk kalma, duygusuzluk, çaresizlik gibi tepkileri göstermektedirler.

➤ REDDETME/ İNKAR: Çocuğunun özel gereksinimli olduğunu öğrenen aileler şok evresinden sonra inkar evresini yaşamaktadırlar. Bu evrede aileler genel olarak üç farklı durumu reddedebilirler. Bunlar: çocuğun yetersizliğinin (özel gereksiniminin) reddedilmesi, çocuğun reddedilmesi, çocuğun var olan performansının reddedilmesi olarak sıralanabilir. Bu dönemde aile çocuğunun normal olduğuna dair kanıtlar bulmaya çalışarak çocuğunun yetersizliğini inkar eder.

➤ ACI/ DEPRESYON: Bu evrede aileler gerçeği daha kolay kabullenmektedirler. Bu evrede çocuklarının özel gereksinimli olduğunu kabul ederek üzüntü duyan aileler geri çekilme yaşayarak sosyal etkileşimlerden kaçınırlar.

2. Evre:

➤ SUÇLULUK VE KIZGINLIK: Bu evrede ebeveynler hedefe bir kişi/olay/durum/nesne vb. koyarak sürekli hedefe koyduğu şeye kızar. Aileler bu evrede "Neden ben?" diye sorgulayarak kendilerine kızabilirken sorun başka kaynağa atılıp (doktor, eş) suçlama başkasına karşı da yapılabilir.

➤ UTANÇ: Ailelerin bu süreçte yaşadığı bir diğer evrede utanç evresidir. Bu evrede toplumun beklentilerini karşılayamama söz konusudur. Utanmanın temel tepkisi içe kapanma, sosyallikten asosyalliğe geçiş olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. Evre:

➤ PAZARLIK: Pazarlık evresi ebeveynlerin durumu kabullenme sürecini zorlaştıran ve uzatan bir evredir. Bu evrede ebeveynler çocuklarının normale dönmesi için çeşitli yollar arar ve çoğu kişiyle pazarlık içerisine girer. Ebeveynler bu evrede doğru ve gerçekçi bir şekilde bilgilendirilmelidir.

➤ KABUL VE UYUM: Bu aşamada ebeveynler artık durumu kabul eder ve çocuğunun özel gereksinimiyle en iyi nasıl baş edilebileceği/ en iyi ve işlevsel ne öğretilmelidir gibi sorularının araştırıldığı evredir. Bu evreye ulaşan ebeveynlerin özel gereksinimli çocukları için en az kısıtlayıcı ortamı oluşturmak için hazır bulunuşlukları daha yüksektir.

BAŞAKŞEHİR RAM TARAFINDAN YAPILACAK İNCELEMELERDE GEREKLİ BELGELER

Destek Eğitim

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı
3. 1 adet güncel vesikalık
4. Okul tarafından gönderilen Eğitsel Değerlendirme Formu
5. Hastaneden alınmış ÇÖZGER
6. Rehabilitasyon merkezinden alınmış Aylık/ Yıllık Performans Kayıt Tablosu

Resmi Tedbir

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı
3. 2 adet güncel vesikalık
4. Okul tarafından gönderilen Eğitsel Değerlendirme Formu
5. Zihinsel Yetersizlik dışındaki diğer tanılar için, tam teşekküllü bir hastaneden alanında uzman doktordan alınmış e- imzalı "Tek Hekim Durum Bildirir Raporu"

Destek Eğitim (18 yaşından büyük ise)

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı (Yalnızca Zihinsel ve Otizm tanısı olanlar için gereklidir.)
3. 1 adet güncel vesikalık
4. Hastaneden alınmış Erişkinler İçin Özel Gereksinim Raporu
5. Rehabilitasyon merkezinden alınmış Aylık/ Yıllık Performans Kayıt Tablosu
6. Vasi Belgesi (Yalnızca Zihinsel ve Otizm tanısı için gereklidir.)

Evde Eğitim

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı
3. 2 adet güncel vesikalık
4. Öğrenci Belgesi
5. Ev Ortamı Durum Tespit ve Değerlendirme Formu (Sadece ilk incelemelerde)
6. Örgün eğitim kurumlarından yararlanamayacak durumda olduğunu gösteren e- imzalı "Üç Hekim Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu"

Evde Destek Eğitim

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı
3. 1 adet güncel vesikalık
4. Hastaneden alınmış ÇÖZGER veya Erişkinler İçin Özel Gereksinim Raporu
5. Rehabilitasyon merkezinden alınmış Aylık/ Yıllık Performans Kayıt Tablosu
6. Bireyin evden çıkmasının mümkün olmadığı/ sağlığı açısından risk oluşturacağını belirten e- imzalı "Üç Hekim Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu"

Resmi Tedbir (BİLSEM Öğrencisi İse)

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı
3. 2 adet güncel vesikalık fotoğraf
4. Okuldan alınmış Öğrenci Belgesi
5. BİLSEM'den alınmış Öğrenci Belgesi

Resmi Tedbir (Özel Yetenek Tanılı İse)

1. Öğrencinin nüfus cüzdanı
2. Velisinin nüfus cüzdanı
3. 2 adet güncel vesikalık fotoğraf
4. Öğrenci Belgesi

HAFİF DÜZEYDE ZİHİNSEL YETERSİZLİK

Hafif Düzey Zihinsel Yetersizlik; bireyin temel okuma-yazma ve sayma becerilerini kazanmasında ortaya çıkan gecikme durumu olarak tarif edilmektedir. Bu çocuklar yaşitlarını 1 veya 2 yıl geriden takip etmektedirler.

Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizliğin Özellikleri:

- Geç ve güç öğrenirler,
- Dikkatleri kısa süreli ve dağınıktır,
- Kısa süreli belleklerinde problem vardır. Kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe geçiş yapamazlar, zorlanırlar.
- Akademik başarıları normal gelişim gösteren bireylerden gerilik gösterirler,
- Kişisel, sosyal özelliklerinde ve davranışlarında bazı problemler gösterebilirler,
- Dil ve konuşma bozuklukları yaygındır,
- İş edinmede ve bu işi sürdürmede problemleri vardır.
- Unutkandırlar,
- Başarısızlık daha çok okumada, okuduğunu anlama ve anlatmadadır,
- Genelleme yapamazlar,
- Öğrendiklerini çabuk unuturlar,
- Genellikle kendilerinden yaşça küçük çocuklarla iletişim kurarlar.

HAFİF DÜZEYDE ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN KAYNAŞTIRMA YOLUYLA EĞİTİMİ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNE ÖNERİLER

Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan çocuklar temel akademik ve sosyal uyum becerilerini kazanabilirler ancak geç ve güç öğrenirler. Bu çocuklara normal çocuklara uygulanan eğitim programının hafifletilmiş ve işleniş süresi daha kısaltılmış bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanmalı, çocukların akademik, duygusal ve zihinsel kapasiteleri dikkate alınarak program uygulanmalıdır.

Bütün çocukların eğitiminde olduğu gibi özel eğitime ihtiyacı olan çocukların eğitiminde de, onların ileride başkalarına bağımlı olmadan yaşamlarını sürdürmeleri, kendi kendilerine yeterli duruma gelmeleri ve toplumla bütünleşmeleri amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşabilmesi için, bireyin bireysel farklılıkları ile yapabildikleri dikkate alınarak eğitim gereksinimleri belirlenmeli ve gereksinimlerine uygun eğitim ortamları oluşturulmalıdır. Bu çocuklar güçlük yaşadıkları alanlarda da başarılı olabilecekleri unutulmamalıdır. Etkili öğrenme iyi iletişimin sonucunda ortaya çıkar. Bu nedenle öğretmenin öncelikle öğrenciyle karşılıklı saygı ve güvene dayalı iletişimin kurması faydalı olacaktır.

- * Diğer yetersizliklerde olduğu gibi hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan çocukların erken tanınması verilecek eğitimin planlanması ve yetersizlik yaşadıkları alanda desteklenmeleri gelişimlerini hızlandıracaktır.
- * Normal öğrencilerde olduğu gibi bu öğrencilerde kendileri için anlamlı olan konuları daha iyi öğrenirler. Bu nedenle öğrencinin ilgi ve ihtiyaç ve günlük hayatta karşılaşılabilecek problemler dikkate alınarak bu doğrultuda eğitim programları hazırlanmalıdır.
- * Öğretmenin sınıf ortamında kazandırmış olduğu bilginin kalıcı olmasını sağlayabilmesi için okul, idare, çocuğun arkadaş çevresi ve aileyle işbirliği içinde olması gerekir.
- * Kavrama süratini yaşitlarına göre yetersiz olan bu öğrencilere yönergeler verilirken daha çok açıklanarak ve tekrar edilerek verilmelidir.

- * Bu çocukların dikkat süreleri kısa süreli ve çok sayıda uyarana dikkatinin dağılmasına neden olduğu için sınıfta ön sıralara oturtulmalı ve dikkatlerini toplamaları için sürekli göz teması kurulmaya çalışılmalıdır.
- * Bu çocuklar soyut kavramları öğrenmekte güçlük çekerler. Öğretmenin verimini arttırmak için gözlem deney, modelleştirme gibi öğretim yöntemlerinin kullanılması yararlı olacaktır.
- *Yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlayın. Temel becerilerin kazanılmasında ve okul kurallarının öğrenilmesinde drama ve oyun yöntemlerinin kullanılması faydalı olacaktır.
- * Duygu ve düşüncelerini ifade etmekte zorlanan bu çocuklara duygu ve düşüncelerini rahat ifade edebilmeleri için uygun ortam hazırlanmalıdır. Sosyalleşmelerine imkân tanımak için sınıftaki etkinliklere ve okulda yapılan sosyal- kültürel faaliyetlere katılmalarını teşvik etmek gerekir. Ancak bu sınıf içi ve sınıf dışı faaliyetlerden çocuğun performansı dikkate alınarak başaramayacağı görev ve sorumluluklar verilmemelidir. Aksi takdirde çocuğun kendine olan güvenini kaybetmesine neden olur.
- * Olumsuz davranışlardan çok olumlu davranışların, yetersizliklerden çok yeterli oldukları alanların görülüp çocuğun bu alanlarda pekiştirilmesi uygun olacaktır.
- * Bu çocuklarda cezadan çok ödül yönteminin kullanılması başarı isteğini arttıracaktır.
- * Çocuk kendi yetenekleri ölçüsünde kabul edilmeli fazlası beklenmemelidir. Okulda çocuk arkadaşlarıyla karşılaştırılmamalıdır.
- * Öğrenciye bilgiler sunulurken daha çok tekrar ve örneklere yer verilmelidir.

Editörler Öneriyor;

TEMPLE GRANDİN

Mick Jackson yönetmeliğinde 2010 yılında vizyona giren "Temple Grandin" otizmli bir kadının gerçek yaşam hikayesini anlatmaktadır. Filmde siğir çiftliklerinde ve kesimhanelerdeki çiftlik hayvanlarına daha insani müdahale uygulamalarının yolunu açan, otizmliler için sarılma kutusu geliştiren otistik bir kadın olan Temple Grandin'i Claire Danes canlandırmıştır. Film Altın Küre ve Emmy Ödülü sahibidir. Filmde otizm psikolojik ve sosyolojik açıdan ele alınıyor. Temple Grandin okulda zor zamanlar geçirir, yazları teyzesinin çiftliğinde büyükbaş hayvanlara ilgi duymaya başlar. Kendi duygusal eksikliğini gidermeyi ve hayvanlara daha insancıl bakım ve kesim verilmesini sağlayan yolları keşfeder. Geliştirdiği projelerle birçok otistik için umut olur.2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü sebebiyle bu filmi izleyenler için farkındalık kazandırmasını temenni ederiz.

KEYİFLİ İZLEMELER

Okuma Köşesi Savaşçı, Doğan CÜCELOĞLU

E.E. Cummings der ki; Seni diğerlerinden farksız yapmaya bütün gücüyle gece gündüz çalışan bir dünyada, kendin olarak kalabilmek, dünyanın en zor savaşını vermek demektir. Bu savaş bir başladı mı, artık hiç bitmez!... Anlamlı ve Coşkulu Bir Yaşam İçin Savaşçı kitabında böyle bir savaştan söz ediyoruz. Söz ediyorum değil, söz ediyoruz; çünkü kitabı Arif Bey'le beraber oluşturduk. Arif Bey kimdir? Arif Bey, bu kitapta benimle konuşan bir sınıf öğretmeni. O beni bulmadı, aslında ben onu buldum. Uzun zamandır öğretmenlere ulaşmak, onlarla bir diyalog başlatmak gereksinimi duyuyordum. Arif Bey'i böyle bir arışın sonucunda buldum. Arif Bey'in yüreğinde sıkıntı var. Çabalyor. Anlamak istiyor, yapmak istiyor. Destek bulamıyor. Ve yalnız!... - Doğan Cüceloğlu

Kaynakça

- Akpınar, O. & Öz, F. (2013). GERÇEKLIK TERAPİSİ: ÖZELLİKLER, TEMEL KAVRAMLAR, TEDAVİ, UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME . Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi , 12 (43) , 1-22.
- Aksaray, S. (2011) Siber Zorbalık . Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 20, Sayı 2, 2011, Sayfa 405-432.
- Kaner, S. (1993). Kontrol Kuramı (Control Theory) Ve Gerçeklik Terapisi (Reality Therapy). Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 26(2), 569-585.
- Özbesler, C. Farklı gelişimsel özellikleri olan çocuğa sahip ailelerin sorunları. Ufku Ötesi Bilim Dergisi, (1), 25-36.

Koordinatör: Abdullah ELÇİBOĞA

Editörler: Sena TAHTADELEN, Şeyma Nur ÇELİK KAYA

Yazarlar: Beyza Ayşe BAŞPINAR, Elif BOYALI, İlayda AKYÜZ, Sena TAHTADELEN, Şeyma Nur ÇELİK KAYA